

ప్రపంచ క్రీడా సంగ్రహ చరిత్ర

గ్రంథకర్త :

శ్రీ బొమ్మకంటి సుబ్బారావు, బి. ఏ.,

పీఠిక :

“పద్మభూషణ్” సి. కె. నాయుడు

కవిరాజపబ్లిషర్సు

తెనాలి :: సికింద్రాబాదు

1957

వుండడం నిమిత్తం దేశ, విదేశ క్రీడాప్రవీణులలో ఘనచరిత్ర సృష్టించిన వారి గురించి సంగ్రహంగానేమి, దీర్ఘంగానేమి ప్రస్తావించి వున్నాను. ఇదే కారణంపై ఆంధ్రదేశంలో విశేషంగా ప్రచారంలోవున్న క్రీడలు గురించి మాత్రమే ప్రధానంగా ప్రస్తావించాను.

నాటి, నేటి ఆంధ్ర క్రీడాప్రముఖులలో వీలైనంతమంది జీవిత చరిత్రలు సేకరించి, ప్రచురించ గలిగాను. నాకు అందుబాటులో లేని కారణంచేత కొద్దిమంది జీవితచరిత్రలు సేకరించి వుండక పోయినట్లుగానూ, తగు అవకాశం లభించగానే, అట్టివారిని గురించికూడా తదుపరి ముద్రణలో ప్రస్తావించడానికి సిద్ధంగా వున్నాను.

ఇక ఈ పుస్తకం పీఠిక గురించి రెండు మాటలు. ముందుమాట వ్రాసినవారు కొఠారి వంశీకులు.

తెలుగువారు ఎక్కడికి వెళ్ళినా తెలుగు తల్లికి, భారతదేశానికి కీర్తి తెచ్చారు. కొఠారివారి స్వగ్రామం బందరు. ఉప్పెన గోల్లాలలో సి. కె. నాయుడుగారి తాతగారు శ్రీ కొఠారి నారాయణస్వామి నాయుడుగారు మధ్యభారతానికి, అక్కడనుంచి నాగపూర్ కు బస మార్చారు. వీరికి ఆంధ్రాభిమానం మెండు. 1875 లో నాగపూర్ లో ఆంధ్ర మహాసభ ఏర్పాటుచేసి, మహాసభ ఆధ్వర్యాన తెలుగు పాఠశాల లను నిర్వహించి, అనేక కుటుంబాలను పోషించారు.

వీరి పుత్రులు శ్రీ వెంకటరామన్న నాయుడుగారు, శ్రీ సూర్య ప్రకాశరావు నాయుడుగారు. పెద్దకుమారుడు (శ్రీ సి. వి. నాయుడు) గొప్ప వక్త. న్యాయశాఖలో ఉన్నత పదవులను నిర్వహించి వున్నారు. చిన్నకుమారుడు (శ్రీ సి. ఎస్. నాయుడు) బార్పిర్ కేంబ్రిడ్జి యూని వర్సిటీలో శ్రీ రంజిత్ సింహజీ సహాధ్యాయులు. ఈ క్రీడా నిపుణుడు అక్కడ “హెర్క్యులస్”గా పేరొందారు. రంజిత్ సింహజీతో క్రికెట్ ఆడేవారు.

శ్రీ సూర్యప్రకాశరావు నాయుడుగారి కుమారులు శ్రీ కనకయ్య నాయుడు (సి. కె. నాయుడు), శ్రీ సుబ్బన్న నాయుడు (సి. ఎస్.

నాయుడు), శ్రీ రంగయ్య నాయుడు (సి. ఆర్. నాయుడు) “సి. కె.” ఏడవ ఏటనే క్రికెట్ ప్రారంభించినప్పటినుంచి తండ్రిగారి సలహాలతో వారి మాగ్గదర్శకత్వంలో ప్రావీణ్యం పెంపొందించుకొంటూ వచ్చారు. యావన దశారంభంలో నాయుడుగారు పరుగులో లేడి. 100 X జాల దూరాన్ని 10 సెకండులలో పరుగిడి వున్నారు. అప్పటి కది నిజంగా అభిలభారత రికార్డు. క్రికెట్ లో ప్రపంచ ఖ్యాతి గడించిన శ్రీ నాయుడు గారు ఎడ్లెట్స్, ఫుట్ బాల్, హాకీ, టెన్నిస్, టేబుల్ టెన్నిస్, పోలో, స్కూటింగ్, వేట, బిలియార్డ్స్, స్నూకర్, మల్లవిద్యలలోకూడా అద్భుతప్రజ్ఞ గడించివున్న విషయం వారి ఆత్మీయులకు మాత్రమే తెలుసు.

శ్రీ సి. కె. గారి కుమారులు, కుమార్తెలు కూడా తండ్రిగారివలెనే అనేక క్రీడలలో ప్రావీణ్యం గడించివున్నారు. పెద్దకుమారుడు శ్రీ సి. ఎన్. నాయుడు (“బాబ్”) క్రికెట్, టేబుల్ టెన్నిస్ లలో దిట్ట. ఈయన తమ్ముడు ప్రకాష్ నాయుడు, 13 వ ఏటనే అభిలభారత జూనియర్ టేబుల్ టెన్నిస్ ఛాంపియన్ షిప్ సాధించిన “బాలకిశోరం.”

కొఠారీ కుటుంబం క్రికెట్ కు చేసిన సేవ, ఆంధ్రకు తెచ్చిన ఖ్యాతి అనుసమం. “నాగపూర్ నాయుడు కుటుంబము” వారు షేక్స్ పియర్ నాటకాలు ప్రదర్శించేవారు. వీరే నాగపూర్ లో “నాయుడు క్రికెట్ జింఖానా” నిర్వహించారు. 1890-1900 మధ్య ఈ సంస్థ నిర్వహణ వ్యయం ఏడాదికి పది, పదిహేనువేల రూపాయల మధ్య వుండేదంటే “నాయుడు కుటుంబం” క్రికెట్ పట్ల చూపిన ఆసక్తి, ఈ క్రీడాభివృద్ధికి వారు నిర్వహించిన కృషి ఎంత గొప్పదో ఊహించవచ్చు.

ఇటువంటి క్రీడాచరిత్ర గల కొఠారివంశీకులు “పద్మభూషణ్” సి. కె. నాయుడుగారు ఈ గ్రంథమునకు పీఠికవ్రాయడం నాభాగ్యంగా భావిస్తున్నాను.

ఏడాది శ్రమపై సిద్ధమైన గ్రంథ మిది. దీనిని ముద్రణకు సిద్ధపరచడంలో నాకు సహాయపడి, నాలోపాఖ్య అహోరాత్రం పనిచేసిన మిత్రులు శ్రీ ఏతా వెంకట సుబ్బారావు, శ్రీ ఆమంచగల్ల మల్లికార్జునరావు గార్లకు నా నిండు కృతజ్ఞత.

ఈ గ్రంథరచనలో “హిస్టరీ ఆఫ్ కేమ్స్” అనే బ్రిటిష్ గ్రంథం, క్రీడా సంచికలు, ఇంకా క్రింది ప్రముఖుల వ్యాసాలు తోడ్పడినవి.

శ్రీయుతులు కోట రామస్వామి, టంగుటూరి అచ్యుతరామారావు, కొలి రంగదాసుచౌదరి, బులుసు వెంకటరమణయ్య, రాపూరు కృష్ణస్వామి (ఆంధ్రప్రభుత్వపు రిటైర్ సీనియర్ ట్రాన్ స్లేటర్), తటపర్తి సూర్య నారాయణ (“భారతి”లో వ్యాసం), దర్భా వెంకయ్య, సూర్యదేవర అంకినీడు, కె. నరసింహారావు, సిడ్నీ స్మిత్ (స్నూకర్ చరిత్ర వ్యాసం) గారలు. వీరందరికీ నా అభివాదాలు.

సులభసారస్వతానికి ఎనలేని గిరాకీవున్న ఈ రోజులలో క్రీడా గ్రంథం ప్రచురించడం ఒకవిధంగా సాహసమే. ఇటువంటి సాహసం చూపి, తెగువతో గ్రంథాన్ని ప్రచురించి, క్రీడాసారస్వత వికాసానికి ప్రాతిపదిక వేసిన కవిరాజ పబ్లిషర్స్ కు, ఆ సంస్థ అధిపతి శ్రీ కొసరాజు మాధవయ్యగారికి, ఈ గ్రంథాన్ని సిద్ధిపరచడంలో అనేకఘట్టాలలో సలహాలిచ్చి ముందుకు నడిపించిన శ్రీ తిరుమల రామచంద్రగారికి, ఈ పుస్తకమును రచించవలసిందిగా ముందు పురికొల్పిన శ్రీ వేమూరి యోగానంద లక్ష్మీనరసింహారావు గారికి కృతజ్ఞుణ్ణి. ఈ గ్రంథంలోని లైన్ డ్రాయింగులను వేసియిచ్చిన శ్రీ కోదండరామ్ గారికి, ముఖచిత్రం వేసియిచ్చిన శ్రీ దేవిడీగర్ గారికి ధన్యవాదాలు.

ఈ గ్రంథాన్ని పాఠకులు ఆదరించగలరనీ, క్రీడలపై పరంపరగా గ్రంథాలు వెలువరించి క్రీడాసారస్వత వికాసానికి పాటుపడడానికి విధంగా ప్రోత్సాహ ప్రోద్బలా లివ్వగలరనీ ఆశిస్తున్నాను. పాఠకులు తమ అమూల్యాభిప్రాయాన్ని నాకు తెలుపవలెనని కూడా కోరుతున్నాను.

ఈ నా సారస్వతకృషి ఏదైన కీర్తితెస్తే అది నిజంగా వెళ్ళవలసింది ఈ గ్రంథం రూపొందడానికి కారకులైన ప్రతి ఒక్కరికీ.

158, హామిల్టన్ బ్రిడ్జి రోడ్, }
ట్రస్టి కేన్, మద్రాసు - 5

బొమ్మకంటి సుబ్బారావు

వికెట్ పైన సమప్రతిభతో ఆడగల ప్రపంచపు అగ్ర క్రికెటర్లలో
సి. కె. ఒకరని కీర్తించారు.

ప్రపంచపు అగ్ర బ్యాట్సుమెన్ లో కనకయ్య ఒకరని డాక్టర్
పి. సుబ్బరాయన్ ప్రశంసించారు.

శ్రీ సి. కె. నాయుడుగారు 1916 లో క్రికెట్ ఆటలో ప్రవేశిం
చారు. 1938 వరకు రంజీట్రోఫీ టోర్నమెంటులో సెంట్రల్ ఇండియా
జట్టుకు నాయకత్వం వహించారు. 1941 నుంచి 1952 వరకు
హోల్కర్ క్రికెట్ జట్టుకు నాయకులు. 1953, 54 లో ఆంధ్ర
క్రికెట్ జట్టుకు నాయకత్వం వహించారు. 1953 నవంబరులో బెంగు
ళూరులో ఆంధ్ర - మైసూరు జట్టుకు రంజీట్రోఫీ క్రికెట్ పోటీ జరిగి
నప్పుడు శ్రీ నాయుడుగారు తమ పూర్వ ప్రతిభ ఛాయలను చూపారు.
ఆంధ్ర మొదటి ఇన్నింగ్సులో 86 నిమిషాలలో 74 పరుగులు గావించారు.
వీటిలో ఒకటి సిక్స్, 10 బౌండరీలు. (బౌండరీకి 4 పరుగులు).

ఉన్నతశ్రేణి క్రికెట్ పోటీలనుంచి ఇక విరమిస్తున్నానని 1953
నవంబరు 23 న ప్రకటించారు.

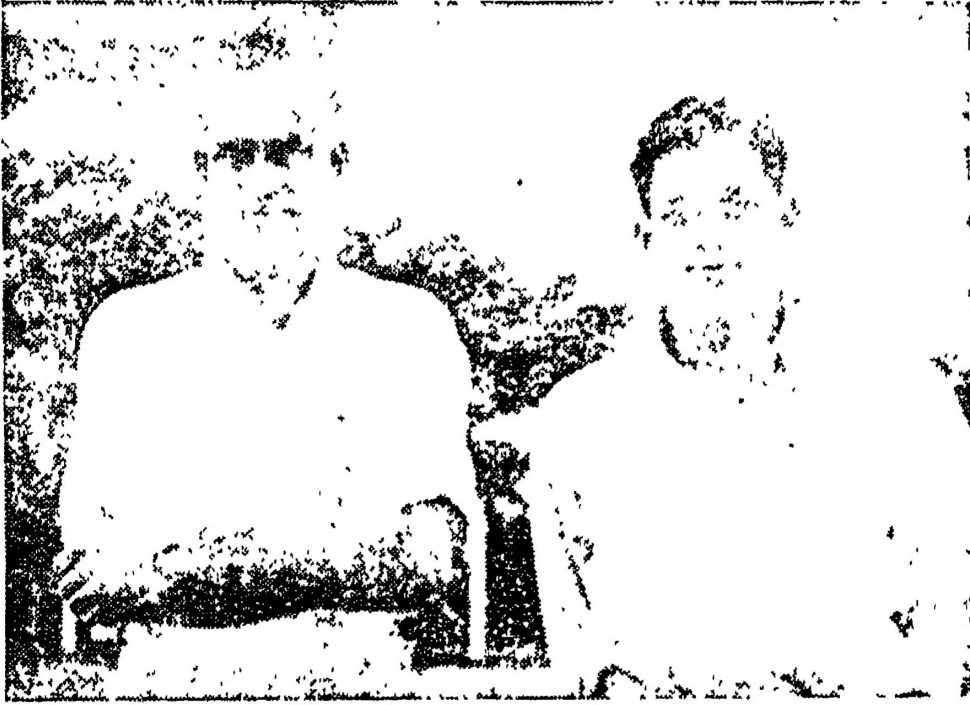
ఈ 37 సంవత్సరాలు క్రికెట్ చరిత్రలో ఆంధ్ర-ఇండియా
గర్వించదగు విజయాలను నాయుడుగారు సాధించారు.

ఇండియా పాల్గాన్న మొట్టమొదటి క్రికెట్ టెస్టు పోటీలో
ఇండియా జట్టుకు నాయకత్వం వహించినది శ్రీ నాయుడుగారు.
(1932 లో బ్రిటన్ లో పర్యటించిన ఆల్ ఇండియా జట్టు పాల్గాన్న
మొదటి టెస్టు పోటీలో భారతజట్టు నాయకులు.)

బ్రిటన్ పర్యటనలో నాయుడుగారు మొత్తం 1618 పరుగులు
గావించారు. లార్డుస్ లో. యం. సి. సి. జట్టుతో పోటీ చేసినప్పుడు—
తొలి ఉన్నతపోటీలోనే 118 పరుగులు గావించి టౌటు కాలేగు. ఈ
పర్యటనలో వీరి సగటు పరుగులు 40. సగటున 25 పరుగుల చొప్పున
65 వికెట్లు నష్టపరిచారు.

క్రికెట్ ఆటగాళ్ల పరిచయం :

కర్నల్ కఠారి కనకయ్యనాయుడు :— జననం 1895
అక్టోబరు 31 వ తేది. భారత క్రికెట్ చరిత్రలో నాలుగు దశాబ్దాలకు

సి. కె. నాయుడు,

సి. ఎస్. నాయుడు

పైగా వీరు ప్రముఖస్థానం వహించి వున్నారు. విజయనగరం మహారాజ కుమార్ చెప్పినట్లు “సి. కె. కంటే రంజీ, దిలీప్, పటేడ్ గొప్ప బ్యాట్సుమెన్ కావచ్చు. కాని కనకయ్యనాయుడు వీరందరిని మించిన సర్వతోముఖ ప్రతిభాశాలి (ఆల్ రౌండర్). ఇండియాలో క్రికెట్ ఆట ప్రమాణం పెంపొందటానికి సి. కె. ని మించి మరెవ్వరు కృషి చేసివుండలేదు.”

సుప్రసిద్ధ బ్రిటిష్ క్రికెట్ ఆటగాడు శ్రీ జాక్ హాబ్స్ “సి. కె. ను నేను మరువలేను. సర్వతోముఖ ప్రతిభాశాలిరలో ఆయనను మించిన వారు లేరు” అని కీర్తించారు.

శ్రీ జార్జి డక్వర్త్ సి. కె. ను ప్రపంచపు గొప్ప క్రికెట్టర్లలో ఒకరుగా పరిగణిస్తానని నుడివారు. మ్యాటింగ్ వికెట్ పైన, టర్ఫు

ఇంతకుముందు 1926-27 లో యం. సి. సి. జట్టు ఇండియాలో పర్యటించినప్పుడు నాయుడుగారు బొంబాయిలో హిందువులజట్టు తరపున యం. సి. సి. తో ఆడుతూ ఒకే ఇన్నింగ్సులో 11 సిక్సర్స్ కొట్టారు. నాటినుండి నేటివరకూ మరే భారతీయుడు ఇట్టి ప్రతిభను ప్రదర్శించ లేదు. పోటీలో నాయుడుగారు ఎప్పుడు ఉల్లాసంగా కనిపించినా ప్రేక్షకులు 'సిక్సర్ కొట్టండి' అని నినాదాలు చేసేవారు. వారు కోరినదే తడవుగా అతి సులువుగా సి. కె. సిక్సర్ కొట్టుతూ వుంటే ప్రేక్షక మహాశయులు ఆనందపరచుతు "సి. కె. ఈజ్ ఓ. కే." అని మిన్న ముట్టేలా నినాదాలు చేసేవారు.

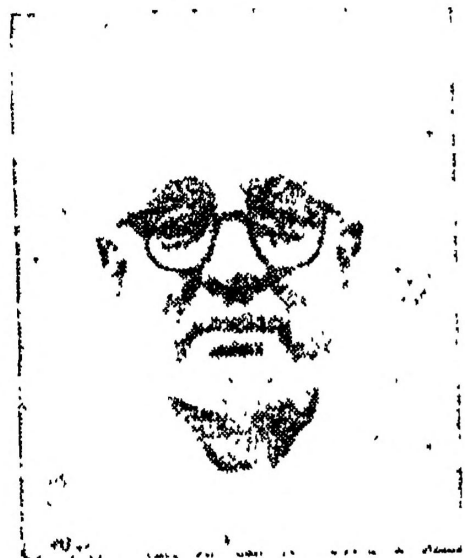
1926 బొంబాయి పోటీలోనే నాయుడుగారు 65 నిమిషాలలో 100 పరుగులు, 100 నిమిషాలలో 187 పరుగులు గావించారు. 1932 లో బర్మింగ్ హామ్ లో వార్విక్ మైరుతో పోటీచేసినప్పుడు నాయుడుగారు 162 పరుగులు గావించారు. వీటిలో ఆరు సిక్సర్స్, పదమూడు ఛాండరీలు. ఇదే పోటీలో నాయుడుగారు ఒకసారి బలంకొద్ది బంతిని కొట్టగా ఆటస్థలం ప్రక్కనగల నదిలో బంతి పడిందట !

నాయుడుగారి రీవి, బ్యాటింగ్ విధానము ఇండియనుల బ్యాటింగ్ రీతినే సంస్కరించి వేసింది. శ్రీ నాయుడుగారు తిరిగి 1936 లో బ్రిటన్ లో పర్యటించారు. వీరు ఊన్నత క్రికెట్ పోటీలలో మొత్తం 9810 పరుగులు గావించారు. వీటిలో 21 సెంచరీలు. మొత్తం 295 ఇన్నింగ్సులో పాల్గొన్నారు. పదునాల్గింటిలో టైట్ కాలేదు. సగటు పరుగులు 34 . 91. వీరు చేసిన ఎక్కువ పరుగులు 200. 1945-46 లో హోల్కర్ బరోడాలకు జరిగిన రంజీట్రాఫీ పోటీలో నాయుడుగారు హోల్కర్ జట్టు తరపున ఆడుతూ జంట సెంచరీలు కొట్టారు. 50 వ ఏట ఆగ్ర క్రికెట్ పోటీలో 200 పరుగులు చేయడం నాయుడుగారి అద్భుతశక్తికి, అద్వితీయమైన పటిమకు తార్కాణం.

పాలింగులోకూడా నాయుడుగారి ప్రతిభ ప్రశంసనీయం. వీరు తమ క్రికెట్ జీవితంలో 10, 009 పరుగులకు 337 వికెట్లు సమర్పించారు. అంటే వీరి వాతపడ్డ బ్యాట్సుమెన్ సగటున 29 . 70 పరుగులు మించి చెయ్యలేదు.

1956 లో భారతప్రభుత్వం శ్రీ కఠారి కనకయ్య నాయుడు గారికి - భారతీయ క్రికెట్ కు వారు చేసిన సేవకు ప్రశంసా చిహ్నంగా - 'పద్మభూషణ్' బిరుదునిచ్చి సత్కరించింది.

డాక్టర్ విజయానంద్ :— జననం 1905 డిశంబరు 28. భారతీయ క్రికెట్ పితామహులలో ఒకరిగా డాక్టర్ విజయానంద్

గారిని పేర్కొనవచ్చు. క్రికెట్ ఆడి, ఆటరీతులను అభివృద్ధిపరచడమే కాక ఆర్థిక సహాయం చేసి, పోటీలకు రేడియోలో ప్రత్యక్ష వ్యాఖ్య చేప్పి, క్రికెట్ సర్వతోమూఖాభివృద్ధికి కృషిచేసిన ఆంధ్ర ప్రముఖుడు విజయనగరం మహారాజ కుమార్. ఇండియాలో క్రికెట్ శైశవ దశలో వున్నప్పుడు వీరు తమ ఖర్చుపై ప్రపంచ ప్రసిద్ధ తొలి బ్యాట్సుమెన్

జంట హాప్స్, సెట్ క్లిఫ్ గార్లను, లియరీ కాంటెంట్లెన్ గారలను ఇండియాకు ఆహ్వానించి క్రికెట్ పోటీలను జరిపించారు. వీరి రాకవల్ల ఇండియా క్రికెట్లో నవ్యోత్సాహం వెల్లివిరిసింది.

విజయనగరం మహారాజ కుమార్ కు బాల్యంనుంచి క్రికెట్ ఆటలో ఆసక్తి మెండు. 25 వ ఏటనే క్రికెటర్ గా పేరొందారు. “విజీ”గా క్రికెట్ రంగంలో కీర్తి గడించారు. 1933-34 లో బెనారసులో యం. సి. సి. జట్టుకు, యం. పి. జట్టుకు జరిగిన పోటీలో వీరి ప్రతిభవల్ల యం. పి. జట్టు విజయమొందింది. 1935-36 లో యం. పి. XI జట్టుకు వీరు నాయకత్వం వహించి ఆలహాబాద్ లో రైడర్స్ XI తో పోటీచేసి నిమిషానికి పరుగుకంటే ఎక్కువ చొప్పున 40 పరుగులు కావించారు. 1936 లో ఇంగ్లాండ్ లో పర్యటించిన ఇండియా క్రికెట్ జట్టుకు నాయకత్వం వహించారు. అప్పుడు ఎనిమిదవ ఎడ్వర్డు చక్రవర్తి వీరి ఆటను చూచి ముగ్ధులైనారు. విజయానంద్ కు ‘సర్’ బిరుదు ప్రసాదించారు. యం. సి. సి. ప్రెసిడెంట్ లార్డు సమ్మర్స్ ‘విజీ’కి యం. సి. సి.